

Maahanmuuttoviraston lausunto asiassa HE 90/2025 vp

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa. Maahanmuuttovirasto viittaa asiassa aiempaan lausuntoonsa lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Maahanmuuttovirasto on antanut asiassa myös lausuntonsa virallisella lausuntokierroksella 22.7.2025.

Maahanmuuttovirasto pitää tärkeänä, että nykyisessäkin esityksessä säilytetään vastaanottorahan ja toimeentulotuen yhteys ja otetaan huomioon jatkettaviksi esitettyjen leikkausten kokonaisvaikutukset.

Alkuperäisessä vastaanottorahan määräaikaista alentamista koskevassa esityksessä viitattiin laajasti toimeentulotuen tulevaan uudistukseen. Aiemman alentamista koskevan esityksen perusteluiden mukaan vastaanottorahan väliaikainen alentaminen voidaan arvioida uudelleen, kun toimeentulotukea koskevat muutokset ovat tiedossa. Nykyisessä esityksessä toimeentulotuen tasoon ei kuitenkaan enää viitata. Maahanmuuttovirasto toteaa, että toimeentulotuen määrän nousu tänä vuonna verrattuna tähän vastaanottorahan väliaikaiseen alentamiseen olisi hyvä huomioida esityksellä. Maahanmuuttovirasto katsoo, että näiden etuuksien väliseen yhteyteen tulisi ottaa myös nykyisessä esityksessä selkeämmin kantaa.

Maahanmuuttovirasto toteaa, että vastaanottorahan alentamisen vaikutuksista on varsin hyvin tietoa saatavilla ja sitä tarkastellaan esityksessä kattavasti. Esityksen vaikutustenarvioinnissa ei kuitenkaan arvioida tunnettujen vaikutusten suhdetta aiottuun alentamisen jatkamiseen ja tavoiteltuihin säästöihin. Kuten esityksessä todetaan, täydentävän vastaanottorahan kustannukset ovat enemmän kuin tuplaantuneet perusosan alentamisen myötä. Maahanmuuttovirasto toteaa, että täydentävän vastaanottorahan kustannukset ovat edelleen olleet tuplaantuneita perusosan alentamisen alkamisesta lähtien. Tämä tulisi huomioida kattavammin esityksen taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa.

Maahanmuuttovirasto toteaa esityksen 2.5 kappaleen hyödykkeiden osalta, että lähtökohtaisesti vaatteen, kengät ja ruoka kuuluvat vastaanottorahan perusosalla katettaviin menoihin. Vastaanottokeskuksissa voi olla tällaisia tilanteita varten varalla käytettyjä, lahjoituksina saatuja tavaroita, mutta

vastaanottokeskuksia ei ole edellytetty tällaisia järjestämään. Henkilölle, jolla on akuutti tarve, voidaan antaa maksusitoumus tai lahjakortti, jolla hän voi tarvittaessa hankkia peruselintarvikkeita. Välttämättömänä tarpeena nämä voidaan kattaa täydentävällä vastaanottorahalla. Mikäli hyödykkeiden järjestämistä edellytettäisiin, olisi sillä merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Esityksessä viitataan Maahanmuuttoviraston alkuvuodesta 2025 vastaanottokeskuksille tekemään kyselyyn alennetun vastaanottorahan vaikutuksista. Maahanmuuttovirasto toteaa, että sen aiemmalla kyselyllä tuottamaa tietoa vaikutuksista on käsitelty esityksessä varsin hyvin. Maahanmuuttovirasto on kartoittanut uudella kyselyllä syksyllä 2025 vastaanottokeskuksille alennetun vastaanottorahan vaikutuksia. Maahanmuuttovirasto toteaa, että tilanne on säilynyt ennallaan aiemman kyselyn mukaisesti. Edelleen heikentynyt taloudellinen tilanne on vaikeuttanut asiakkaiden elämää ja taloudellinen ahdinko on lisännyt ahdistusta ja stressiä asiakkaissa. Myös vastaanottokeskusten työmäärä on edelleen lisääntynyt, kun täydentävän vastaanottorahan hakemusten määrä on kasvanut. Erityisesti sosiaalipalveluissa on kuormittumista, kun yhä suurempi osa sosiaaliohjaajien ja -työntekijöiden työajasta menee taloudelliseen neuvontaan ja täydentävien hakemusten käsittelyyn.

Molemmissa tehtyjen kyselyiden vastauksissa on lisäksi korostunut elinkustannusten nousun vaikutus, joka on tehnyt taloudesta entistä haastavampaa. Monet kokevat, ettei vastaanottoraha riitä perusmenoihin, joihin se on tarkoitettu. Maahanmuuttovirasto toteaa, että asiakkaiden taloudellinen ahdinko on säilynyt ennallaan verrattuna aiemman puoli vuotta sitten tehdyn kyselyn kanssa.

Maahanmuuttovirasto katsoo, että esityksessä voitaisiin paremmin perustella alentamisen jatkamista, ottaen huomioon nyt tiedossa olevat alentamisen kokonaisvaikutukset, kuten vastaanottokeskusten merkittävästi lisääntyneen työmäärän sekä täydentävän vastaanottorahan kasvaneet menot. Kuten esityksessä todetaan, Maahanmuuttoviraston aiemmin toteuttaman kyselyn perusteella 86 prosentille asiakkaista on myönnetty täydentävää vastaanottorahaa ja muuta kiireellistä tukea ravintomeneihin, kuten lahjakortteja, jotka ovat puolestaan kasvattaneet vastaanottorahan kustannuksia. Maahanmuuttoviraston tuoreessa kyselyssä on edelleen noussut esille, että täydentävän vastaanottorahan hakemusten määrä on kasvanut ja hakemusten käsittelyyn sekä taloudelliseen neuvontaan menee lisääntyvästi aikaa ja resursseja, mikä on erityisesti kuormittanut sosiaalipalveluja.

Erityisasiantuntija

Julianne Koskelainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 15.10.2025 klo 10:57. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi
todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Eduskunta, hallintovaliokunta